

Podmienky hodnotenia predmetu

Občianske právo hmotné – rodinné právo

r. 2016/2017

Ústna skúška:

Dve vyžrebované otázky podľa nižšie uvedeného zoznamu otázok.

Podľa potreby doplnkové otázky.

Podľa potreby aj doplnkové otázky z cvičebnice: Dobrovodský, R. Pavelková, B.: Časť. Rodinné právo. In: Jurčová, Monika, Novotná, Marianna a kol: Pracovné listy a prípadové štúdie z občianskeho práva hmotného, A. Čenek, 2. rozšírené vydanie Plzeň, 2011.

Len tieto vybrané cvičenia:

Kapitola 2.1 – cvičenie 1, 2, 6, 7 Kapitola 2.2 – cvičenie 1, 2, 3 Kapitola 2.3 – cvičenie 1, 2, 3 Kapitola 2.4 – cvičenie 1, 2, 3, 4, 5, 7 Kapitola 2.5 – cvičenie 1, 2, 3, 4 Kapitola 2.6 – cvičenie 1 Kapitola 2.8 – cvičenie 1, 3, 4 Kapitola 2.9 – cvičenie 1, 2, 3, 4 Kapitola 2.9 – cvičenie 1, 2, 3, 4 Kapitola 2.10 – cvičenie 1, 3, 4, 5, 6, 7 Kapitola 2.11 – cvičenie 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10 Kapitola 2.12 – cvičenie 1 Kapitola 2.13 – cvičenie 1, 3, 4, 5 Kapitola 2.14 – cvičenie 3, 4, 5 Kapitola 2.15 – cvičenie 1, 2, 4, 5 Kapitola 2.16 – cvičenie 1, 2, 4, 6 Kapitola 2.17

Dobrovoľná aktivita:

Napísať krátku esej na tému: ***Najlepší záujem dieťaťa vs. Právo rodičov na výchovu dieťaťa v súlade so svojim náboženským a filozofickým presvedčením***

Inšpirácia: skutkový stav z filmu T. Nvotovej: ***Ježíš je normálny! Take It Jeasy!***

plná verzia filmu s diskusiou relácie Večer pod lampou:
<https://www.youtube.com/watch?v=dbPucR5WAYc>

Film dostupný: <https://www.youtube.com/watch?v=5F4-QJz0mMU>

Esej: max rozsah **4 A4**

Odovzdať vytlačené do **28.11.2016** na sekretariáte katedry (p. Jarmila Hercegová) –
uviesť adresáta: vyučujúci v skupine! Externé štúdium: Dobrovodský

Ako písať esej?

Možné inšpirácie: <http://www.kolegium.org/wp-content/uploads/2014/12/Ako-pisat-esej.pdf>

Najčastejšie chyby pri písaní esejí (zdroj:
<http://www.ineko.sk/ostatne/najcastejsie-chyby-pri-pisani-eseji>
Dátum: 21.03.2006

- nezodpovedanie hlavných otázok zadania (hlavne prečo reforma neprešla, aké sú bariéry jej prijatia, príčiny neprijatia toľké roky)
- autori veľmi pútavo a presne popisali, čo ich trápi, v čom sú problémy, menej jasne popisali príčiny tohto stavu a len výnimočne niekto napísal, čo sa s tým dá robiť, aké sú riešenia.
- málo príkladov, čísel, citátov, anekdot, na podporenie argumentov a oživenie textu
- málo porovnávaní (reformy nikdy ľahko neprechádzajú, prečo aj u nás niektoré prešli, no tá školská nie?)
- chýbajúci kontext na iné reformy, vývoj spoločnosti, históriu, globalizáciu
- príliš úzke chápanie problematiky, zovšeobecnenie na jeden problém
- chyba osobný vklad autora, vlastná skúsenosť/poznatok
- len výnimočne autor uviedol na záver, čo z eseje vyplýva a čo ňou vlastne chcel povedať
- text nemá štruktúru, je jednoliaty, chýbajú odrážky, zvýraznenie dôležitých vecí
- veľa všeobecných fráz, opakovanie sa (autor sa často vracia k tej istej myšlienke aj niekoľkokrát, ibaže inými slovami)
- chýbajúca logická postupnosť textu, nedopovedané myšlienky, vety na seba často nenadväzujú, ťažko sa sledujú logické súvislosti
- esej je "neučesaná", akoby si ju autor po sebe neprečítal, sú tam nadbytočné slová, pravopisné chyby
- veľa esejí je bez logických súvislostí poskladaných z výňatkov z rôznych materiálov resp. zdrojov, je tam minimálny vklad autora
- autor často odbieha od témy, akoby zabudol na zadanie

Pedagóg zhodnotí kvalitu a prínos eseje a v prípade kvalitnej eseje sa ku nej bude prihliadať pri hodnotení ústnej skúšky.

Povinná literatúra:

- 1) Lazar, J. a kol: Občianske právo hmotné. Časť: Rodinné právo. 1 diel. Iuris Libri, Bratislava, **2014**
- 2) Dobrovodský, R. Pavelková, B.: Časť. Rodinné právo. In: Jurčová, Monika, Novotná, Marianna a kol: Pracovné listy a prípadové štúdie z občianskeho práva hmotného, A. Čenek, 2. rozšírené vydanie Plzeň, **2011**.
- 3) Relevantnú judikatúru ESĽP uvedenú pri všetkých otázkach postačuje ovládať v rozsahu uvedenom v učebnici: Dobrovodský, R.: Internacionalizácia a europeizácia rodinného práva in: Lazar, J. a kol: Občianske právo hmotné. 1 diel. Iuris Libri, Bratislava, 2014, s. 232-284.
- 4) Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení NOVELY 175/2015 Z.z. (účinnosť od 1.1.2016)!
- 5) Osobitné ustanovenia zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej v znení NOVELY 175/2015 Z.z. (účinnosť od 1.1.2016) v rozsahu uvedenom v poznámke pod čiarou
- 6) Články, ktoré sú uvedené **ku každej otázke v poznámke pod čiarou!**

Otázky:

Z dôvodu ľahšej orientácie najmä v relevantnej judikatúre ESĽP a v názvoch bude mať študent na skúške k dispozícii **tento zoznam!**

Otázka je konkrétne a širšie popísaná s cieľom študentom uľahčiť orientáciu v príslušnej téme.

1. Základné zásady rodinného práva a zákona o rodine. Najlepší záujem dieťaťa s účinnosťou od 1.1.2016. Zmeny v zásadách zákona o rodine od 1.1.2016. Dieťa a jeho prostredie v centre záujmu slovenskej spoločnosti. Spoločnosť rešpektuje všetky formy rodiny.¹
2. Pojem a predmet rodinného práva. Miesto rodinného práva v systéme súkromného práva. Charakteristické znaky rodinnoprávných vzťahov.
3. Proces europeizácie a internacionalizácie rodinného práva. Medzinárodné pramene rodinného práva. Medzinárodné organizácie, ktoré prispeli k procesu europeizácie a internacionalizácie rodinného práva. Význam práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života (čl. 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach a slobodách) a práva na uzavretie manželstva (čl. 12 Európskeho dohovoru o ľudských právach a slobodách).² Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života: významné princípy z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.³ Cudzineckoprávne zásahy do súkromného a rodinného života.⁴

¹ Dobrovodský, R.: Ambície rodinnoprávnej úpravy platnej od 1.1.2016. Sociálna prevencia 1/2016. Národné osvetové centrum, Bratislava 2016. S. 4-6. — **dostupné v knižnici PF TU**

² Relevantná judikatúra: Deklerck proti Belgicku; J.H. proti Spojenému kráľovstvu; Keegan proti Írsku; Abdulaziz, Cabales a Balkandali proti Spojenému kráľovstvu; Kroon a ostatní proti Holandsku; Berrehab proti Holandsku; X., Y. a Z. proti Spojenému kráľovstvu; Boughanemi proti Francúzsku; Maslov proti Rakúsku; P.B. a J.S. proti Rakúsku; F. proti Švajčiarsku.

³ Relevantná judikatúra: Deklerck proti Belgicku; J.H. proti Spojenému kráľovstvu; Keegan proti Írsku; Abdulaziz, Cabales a Balkandali proti Spojenému kráľovstvu; Kroon a ostatní proti Holandsku; Berrehab proti Holandsku; X., Y. a Z. proti Spojenému kráľovstvu; Boughanemi proti Francúzsku; Maslov proti Rakúsku; P.B. a J.S. proti Rakúsku.

⁴ Relevantná judikatúra: Üner proti Holandsku; Chair a ostatní proti Nemecku; Moustaquim proti Belgicku;

4. Europeizácia a internacionalizácia rodinného práva: Právo styku rodičov s dieťaťom a medzinárodné únosy.⁵ Definícia únosu. Obvyklý pobyt dieťaťa a jeho znaky. Odmietnutie návratu dieťaťa. Primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Najlepší záujem dieťaťa v súvislosti s únosmi. Nariadenie Brusell IIa.
5. Internacionalizácia práv detí: Dohovor o právach dieťaťa z roku 1989 a Niektoré dohovory Organizácie Spojených národov. Opčný protokol k dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení (sťažností).⁶ Stručný popis kompetencií a možností ochrany práv detí prostredníctvom Komisára pre deti.⁷ Ochrana detí pred násilím, ohrozením života, zdravia, neľudským alebo zlým zaobchádzaním.⁸ Dohovor o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a boji proti nemu.⁹
6. Vznik a obsah manželstva. Snúbenectvo v slovenskom práve. Podmienky vzniku manželstva. Postup pred uzavretím manželstva. Uzavretie manželstva (sobáš).
7. Forma uzavretia manželstva. Občiansky sobáš. Cirkevný sobáš. Konzulárny sobáš. Uzavretie manželstva zástupcom.
8. Práva a povinnosti manželov. Vymedzenie pojmu manželstvo v kontexte práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a práva na uzavretie

⁵ Relevantná judikatúra: C-497/10 Mercredi proti Chaffe z 22. decembra 2010; Šneersone a Campanella proti Taliansku; Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku; Maire proti Portugalsku; B. proti Belgicku; X proti Lotyšsku.

⁶ Dobrovodský, R.: K aktuálnym výzvam slovenskej praxe ochrany práv detí po ratifikácii Opčného protokolu k dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení (sťažností). 1. časť In: Súkromné právo. Roč. 1, č. 2 (2015); Dobrovodský, R.: K aktuálnym výzvam slovenskej praxe ochrany práv detí po ratifikácii Opčného protokolu k dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení (sťažností). 2. časť In: Súkromné právo. Roč. 1, č. 3 (2015) – - dostupné v knižnici PF TU

⁷ Zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁸ Dobrovodský, R.: Ochranný mechanizmus života a zdravia detí v občianskom práve s účinnosťou od 1. januára 2016 In: Súkromné právo. - ISSN 1339-8652. - Roč. 1, č. 10-11 (2015), s. 35-48. dostupné v knižnici PF TU + § 93b, § 93c, § 93d, § 93e, § 93f, § 93g, § 96a zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

⁹ Dobrovodský, R. Procesné a hmotnoprávne predpoklady slovenského občianskeho práva k ratifikácii Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu In: Psychológ medzi právnikmi. - Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, 2015. S. 136-167. – dostupné v knižnici PF TU

manželstva. Vymedzenie pojmu „muž a žena“ v čl. 12 judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.¹⁰

9. Neplatnosť manželstva. Zdanlivosť uzavretia manželstva.

10. Zánik manželstva a jeho právne následky. Zánik manželstva smrťou jedného z manželov. Zánik manželstva rozvodom. Podmienky rozvodu. Úprava práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode. Právne následky zrušenia manželstva rozvodom.

11. Rodičovské práva a povinnosti. Všeobecne o právach a povinnostiach rodičov a detí. Výchova dieťaťa. Zastupovanie dieťaťa. Správa majetku dieťaťa. Správa majetku dieťaťa rodičmi. Zverenie dieťaťa do výchovy jednému z rodičov po rozvode.¹¹ Striedavá osobná starostlivosť.

12. Opatrovník pre správu majetku dieťaťa (majetkový opatrovník). Ďalšie práva a povinnosti rodičov a detí. Styk rodičov s dieťaťom. Určenie mena a priezviska dieťaťa. Diskriminácia detí narodených mimo manželstva.¹² Vymedzenie diskriminácie rodičov na základe ich homosexuálnej orientácie podľa čl. 14 Európskeho dohovoru o ľudských právach a slobodách judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.¹³

13. Všeobecné otázky výživného. Pojem a druhy vyživovacích povinností. Vznik vyživovacej povinnosti. Rozsah vyživovacej povinnosti. Zánik vyživovacej povinnosti.

14. Europeizácia a internacionalizácia rodinného práva: Vyživovacia povinnosť. 1. Dohovor o vymáhaní výživného v cudzine z roku 1956. Dohovor o uznávaní a výkone rozhodnutí o vyživovacej povinnosti z roku 1973. Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009/ES o právomoci, rozhodujúcom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti.

¹⁰ Relevantná judikatúra: Rees proti Spojenému kráľovstvu; Cossey proti Spojenému kráľovstvu; Sheffield a Horsham proti Spojenému kráľovstvu; I. proti Spojenému kráľovstvu a Goodwin proti Spojenému kráľovstvu; Schalk a Kopf proti Rakúsku; F. proti Švajčiarsku

¹¹ Johansen proti Nórsku; Glaser proti Spojenému kráľovstvu; Hokkanen proti Fínsku; Hoffman proti Rakúsku; Giszczak proti Poľsku; Zaunegger proti Nemecku

¹² Relevantná judikatúra: Marckx proti Belgicku; Vermeire proti Belgicku; Kroon a ostatní proti Holandsku;

¹³ Relevantná judikatúra: Salgueiro Da Silva Mouta proti Portugalsku; J. M. proti Spojenému kráľovstvu.

15. Jednotlivé druhy vyživovacích povinností. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Vyživovacia povinnosť detí k rodičom. Vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými.
16. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi. Príspevok na výživu rozvedeného manžela. Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke .
17. Náhradná starostlivosť (náhradná osobná starostlivosť). Podmienky vzniku náhradnej osobnej starostlivosti. Obsah náhradnej osobnej starostlivosti. Zánik náhradnej osobnej starostlivosti. Zmeny v úprave po 1.1.2016 - novela zákona o rodine č. 175/2015.
18. Pestúnska starostlivosť¹⁴. Podmienky vzniku pestúnskej starostlivosti. Obsah pestúnskej starostlivosti. Zánik pestúnskej starostlivosti. Zmeny v úprave po 1.1.2016 - novela zákona o rodine č. 175/2015.
19. Ústavná starostlivosť.¹⁵ Zásahy štátu do výkonu rodičovských práv.¹⁶ Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach zásahov štátu do výkonu rodičovských práv v krajinách Európy.¹⁷
20. Výchovné a sankčné opatrenia. Výchovné opatrenia súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately¹⁸. Sociálna kuratela detí.¹⁹ Poručníctvo a opatrovníctvo. Majetkový opatrovník. Výkon opatrovníctva a poručníctva orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a kolízny opatrovník.²⁰
21. Osvojenie.²¹ Všeobecne o osvojení. Podmienky osvojenia. Podmienky na strane osvojenca. Podmienky na strane osvojiteľa. Súhlas oprávnených osôb na osvojenie. Predosvojiteľská starostlivosť. Vznik osvojenia. Právne následky

¹⁴ § 33, § 35 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

¹⁵ § 30, § 32 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

¹⁶ § 6 – 9 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

¹⁷ Scozzari a Giunta proti Taliansku; Olsson proti Švédsku; Eriksson proti Švédsku; P., C. a S. proti Spojenému kráľovstvu; Wallová a Walla proti Českej republike; R.M.S. proti Španielsku.

¹⁸ § 12 – 15 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

¹⁹ § 16 - 17 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

²⁰ § 20 - 23 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

²¹ § 33, § 35 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

osvojenia. Zrušenie osvojenia. Stručný porovnávací prehľad osvojenia v krajinách Európy.²² Medzištátne osvojenia.

22. Určenie rodičovstva. Určenie a zapretie materstva. Určenie otcovstva. Otcovstvo manžela matky. Otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov. Otcovstvo určené súdom.

23. Zapretie otcovstva. Zmeny v úprave po 1.1.2016 - novela zákona o rodine č. 175/2015. Zapretie otcovstva manžela matky. Zapretie otcovstva určeného súhlasným vyhlásením rodičov. Zapretie otcovstva na návrh dieťaťa. Stručný porovnávací prehľad určenia materstva v krajinách Európy.²³ Stručný porovnávací prehľad zapretia otcovstva v krajinách Európy.²⁴

²² Relevantná judikatúra: Frette proti Francúzsku; Eski proti Rakúsku; Keegan proti Írsku; Söderbäck proti Švédsku; Pini a iní proti Rumunsku; Wagner a J.M.W.L. proti Luxembursku; E.B. proti Francúzsku; X a ostatní proti Rakúsku.

²³ Relevantná judikatúra: Odièvre proti Francúzsku; Kalacheva proti Rusku

²⁴ Relevantná judikatúra: Shofman proti Rusku; Mikulic proti Chorvátsku; Krušković proti Chorvátsku; Paulík proti Slovenskej republike; Ahrens proti Nemecku; Nález Ústavného súdu SR v č. 290, sp. zn. PL. ÚS 1/2010, z 20. apríla 2011